

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Pacifistična misel.

Nobena ideja ni bila tekom svetovne vojne tako zelo diskreditirana kot pacifistična. Ne sicer vsled nje same, ker bi bila njena vsebina slaba ali ker ne bi bila njena pravilnost evidentna, temveč pred vsem in edino vsled tega, ker so pred vrsti izdali vsi njeni propagatorji. Vse socialistične stranke brez izjeme so priznavale pacifistično misel, toda niti ena jej ni ostala zvesta. In kakor socialistične stranke, tako so jo izdale tudi vse cerkvene organizacije, pa čeprav je njihova osnovna misel v nauku ljubezni do bližnjega.

Vsled tega je pacifistična propaganda po vseh deželah padla. Ljudstvo ni pozabilo na izdajstvo pacifističnih propagatorjev in zato ni povojnih pacifistov niti poslušalo. Dočim je pacifistična po vseh državah padla, pa je pri nas vedno bolj rasla in danes smo mi edini narod, ki ima svojo veliko pacifistično stranko — Radičevo mirovno in človečansko seljačko. In kar je najbolj čudno, je to, da so danes najbolj pacifistične ravno one stranke, ki so med vojno najbolj glasno, agitirale za vojno.

Že to dejstvo priča, da je pacifizem naših strank navaden humbug. Se jasneje pa postane to, če pogledamo na kak način naše »pacifistične« stranke propagirajo pacifizem. Po vrsti vse stranke širijo pacifizem s pomočjo hujšakstva in razvnamajo strasti. Gospod Radič je v elementu, kadar s posebno strastjo ščuva svoje vernike na boj proti Srbom. Agitatorji naše SLS niso nič boljši in pisava podeželskih klerikalnih listov je tako bojna, da bi delala čisto najbolj kričavi pristave Ludendorfa. Se drastičneje pa propagirajo pacifizem naši komunisti, ki ga hočejo uveljaviti potem pokolja svetovne revolucije. Resnično! Takšni »pacifisti« so naše pacifistične stranke, da mora biti prave pacifiste strah.

Kljub vsemu temu pa imajo naše »pacifistične« stranke pri masi naroda uspeh. To pa vsled tega, ker so s spretnim kričavstvom potvrdile pojem pacifizma. Naši mirovotvorci so pridigovali narodu, da je mir identičen z brezskrbnim in udobnim življenjem. Toda temu ni tako, kakor je pravilno pred kratkim poudaril češki ministrski predsednik Švehla, ko je dejal, da zahteva mir delo, veliko in težka dela. Zakaj samo na ta način je mogoče ohraniti mir, drugače pa pride neizogibno lakota — mati vojne.

S tem pa smo tudi pri jedru zdrave pacifistične propagande. Resničen mirovotvorci ni nikdar hujšak, temveč samo tisti, ki uči narod delati, ki goji v njem ljubezen do dela, ki usposablja narod za mir. Hujšakške stranke so že po svojem značaju militaristične, pa čeprav kličejo narod na barikade proti militarizmu. Vzgled sovjetske Rusije je porazen dokaz.

Jasno pa je tudi to, da more biti resničen mirovotvorci samo tisti, ki ima do obrambne miru osebne interese. Da bi bil prepričan pacifist izdelovalec topov in orožja, je nezmišeln in vsi vemo, da bi trajala svetovna vojna še danes, če bi odločevali gospodarji vojne industrije.

Absolutno proti vojni je samo tisti, ki ima od nje direktno izgubo. To so zlasti kmet, obrtnik in delavni človek. Tem jemlje vojna možnost pridobivanja in že vsled tega morajo biti odločno proti vojni. Zato pa bi smeli v interesu miru odločevati o vojni samo pridobitni sloji z izključitvijo lastnikov vojne industrije. Samo tem slojem pa gre tudi pravica do pacifistične propagande, ker samo ti morejo biti resnični pristaši pacifizma.

Pa še nekaj je treba povedati o pacifistični misli. Za močne narode je militarizem istoveten z napadom na manjše narode, za majhne narode pa je militarizem identičen z lastno obrambo. Med velikimi narodi pomeni zato uveljavljanje pacifistične misli kulturno delo, ker je naravna posledica tega dela spoštovanje pravic manjših narodov. Za maloštevilni narod pa more postati pacifistična propaganda samomor in to vselej, kadar cvete med malim narodom pacifizem, dočim je pri velikih narodih še uveljavljen militarizem.

Liuba Davidović je dobil mandat za sestavo poslovne koncentracijske vlade.

Beograd, 16. maja. (B) Po krajši konferenci z zastopniki opozicijskega bloka je odšel Davidović ob 5.15 na dvor, odkoder je prišel ob 6.20 v narodno skupščino v demokratski klub, kjer so ga pričakovali vsi poslanci. Davidović je obvestil poslance, da je na svoji avdienci pri kralju dobil mandat za sestavo koncentracijske vlade. Prav to je Davidović potrdil tudi vašemu dopisniku ter mu rekel, da bo glede na to začel posvetovanja z načelniki parlamentarnih skupin.

Beograd, 16. maja. (B) Proti večeru je dobil g. Liuba Davidović od krone mandat za sestavo koncentracijskega kabineta. Ta mandat mu je povelila krona, kakor se doznavajo iz poučenih krogov, po nasvetu berlinskega poslanika Balugdzica. Radikali ugotavljajo, da tega mandata ni jemati resno v poštev, ker ne bo imel uspeha, ker je tako omejen, da morajo biti radikali v kombinaciji. Ker pa radikali odklanjajo to kombinacijo, smatrajo, da bo moral g. Davidović jutri popoldne vrniti kroni poverjeni mandat.

Beograd, 16. maja. (Z) Davidović je po sinočnji avdienci, na kateri

mu je kralj točno preciziral vprašanja, sinoči in danes dopoldne nadaljeval posvetovanja z načelniki opozicijskih strank. Pri današnjih posvetovanjih je deloval tudi Nastas Petrovič. Konferenca načelnikov opozicijskih strank je trajala od 9. do 10. ure 30 minut. Ob 11. uri je Davidović odšel na dvor, da poroča kralju. Avdienca je trajala do 12. ure 35 minut. Hkrati z Davidovićem je bil na dvoru okrog 11. ure 45 minut naš berlinski poslanik Živojin Balugdzic in zunanji minister dr. Momčilo Ninčić. Balugdzic je nekaj časa prisostvoval razgovoru med Davidovićem in kraljem. Kasneje pa je ostal še pri kosilu na dvoru. Ko je Davidović prišel z dvora, je izjavil novinarjem, da ne more še nič pozitivnega povedati. Mandata za sestavo vlade še ni dobil in gre opoldne zopet na dvor v avdienco, ker hoče do takrat kralj imeti nekatere podatke. Davidović je nato odšel domov.

Kakor se je izvedelo, hoče imeti kralj v prvi vrsti točno ugotovitev razmerja moči v parlamentu, t. j. kakšno je to razmerje sedaj, še predno se verificira preostalih 49 radičevskih mandatov.

Pogajanja za sestavo Davidovičeve vlade.

Beograd, 16. maja. (B) Ob 6.40 se je Davidović sestal v klerikalnem klubu z dr. Korošcem, ki je Davidoviću izjavil, da vstopi v koncentracijsko vlado.

Beograd, 16. maja. (B) Po konferenci, ki jo je imel g. Davidović z opozicijskim blokom, je stopil v stike z zemljoradniki, džemijetovci in Nemci. Ves opozicijski blok se je izjavil za koncentracijsko vlado g. Davidoviča, ravno tako tudi zemljoradniki, ki so pri-

pravljeni podpirati jo. Jutri dopoldne dobi g. Davidović končnoveljavne odgovore od vseh opozicijskih strank. Pogajanja s strankami se zaključijo s tem, da se obrne mandat krone do oficijelnih predstavnikov radikalnega kluba. S samostojnimi demokrati se g. Davidović ne bo pogajal. Zvečer je bila v hotelu »Palace« druga konferenca bloka. Blok smatra, da bo imel uspeh, ako privede Nastas Petrovič nekaj radikalnih poslancev v novo vlado.

Poziv vojvode Stepanovića v Beograd.

Beograd, 16. maja. (B) Iz dvornih krogov se doznavajo, da je davi poslal kralj v Čačak poseben avtomobil po vojvodo Stipo Stepanovića z nujnim pozivom, naj pride v Beograd. Iz Čačaka je prišla vest, da pride g. Stepanović še nocoj v prestolico. Vojvoda Stepanović prihaja namreč v poštev za voj-

nega ministra v kombinaciji z nevtralno vlado g. Balugdzica, ako ne bi uspela misija g. Davidoviča. Govori se tudi, da je poklican v Beograd tudi za skrajno, toda le malo verjetno kombinacijo vojaške vlade, v kateri bi imel vojvoda važno ulogo.

Nacionalni blok odklanja poslovno vlado

Beograd, 16. maja. (B) Danes je imel predsednik vlade Pašić na svojem stanovanju konferenco z ministrom Pribečevićem. Po daljšem razmotrivanju položaja sta odklonila možnost sestave vojaške ali nevtralne vlade in vsako kombinacijo opozicijskega bloka, torej tudi koncentracijsko vlado. Sklenila sta, da je treba učvrstiti organizacije nacionalnega bloka in da se je treba pripraviti na vsako eventualnost v pričakovanju mandata za volilno vlado.

VOLILNA VLADA NI IZKLJUČENA.

Beograd, 16. maja. (B) Danes dopoldne so imeli člani ministrskega sveta v predsedništvu vlade konferenco o političnem položaju. Nekateri krogi še trdovratno vzdržujejo mnenje, da možnost volilne vlade še vedno ni izključena, ker bo Davidoviću težko uspelo dati ona jamstva, ki jih, kakor se čuje, krona od njega zahteva.

KRALJEVO POTOVANJE V PARIZ ODLOŽENO.

Beograd, 16. maja. (B) Iz ministrstva za zunanje zadeve se uradno poroča, da se potovanje naše kraljevske dvojice v Pariz odloži do rešitve naše in francoske krize. Odložitev potovanja se izvrši preko našega poslanstva v Parizu.

Zato ne gre tujih idej kar na slepo presajati na domača tla, zlasti pa ne diskreditirati. Ravno vsled tega pa se mora tudi humbug naših »pacifistov« nehati!

Pogajanja z Madžarsko

Beograd, 16. maja. (Z) Danes ob 11. uri dopoldne se je minister na razpoloženju dr. Ninko Perić, predsednik naše delegacije za pogajanja z Madžarsko v zunanjem ministrstvu sestal z načelnikom madžarske delegacije Hodzianerjem. Na sestanku se je soglasno ugotovilo, da pogajanja o konvencijah, ki se sedaj obravnavajo v podkomisijah, povoljno napredujejo. Šef madžarske delegacije odpotuje jutri v Budimpešto, da tam pregleda delo tamonjske delegacije, ker je on šef beograjske in budimpeštanske madžarske delegacije. V Beograd se vrne v četrtek. Takrat bosta z dr. Perićem vzela v razpravo vprašanja, ki bodo dosedaj sprejeta v podkomisijah. Nato pa bo, če bo potrebno, dr. Perić kot predsednik delegacije sklical plenarno sejo.

ZAKONSKI OSNUTEK O VERAH IN MEDVERSKIH ODOŠAJIH.

Kazen za zlorabo cerkve v politične namene.

Beograd, 16. maja. (Z) V ministrstvu za vere je posebna komisija končno dovršila osnutek zakonskega predloga o verah in medverskih odnošajih. Po členu 28 tega zakona je vsem cerkvenim osebam prepovedano, na verskih sestankih, bodisi v cerkvi, bodisi izven nje, grajati ali hvaliti katerokoli politično stranko, z eno besedo: cerkvene osebe ne smejo na verskih sestankih imeti nobene politične vloge. Kdor se temu ne bo pokoril, za tega je predvidena kazen šest mesecev zapor in izguba službe. Člen 45 zakona prepušča vsako nagovarjanje posameznika, da prestopi iz ene vere v drugo.

Načrt za sestavo Davidovičeve koncentracijske vlade.

Beograd, 16. maja. (B) Opozicijski blok je že določil kandidature koncentracijske vlade g. Davidoviča, o kateri je uverjen, da bo uspela sestava. Liuba Davidović (demokrat) bi bil le ministrski predsednik brez drugega portfelja. Mesto finančnega ministra še ni definitivno določeno; blok kandidira dr. Vojo Veljkovića (demokrata). Zunanji minister bo dr. Voja Marinković (demokrat), notranji Dragutin Pečić (demokrat), minister za trgovino in industrijo dr. Spaho (musliman), za agrarno reformo dr. Hrasnica (musliman), za vere Dimitrijević (zemljoradnik), za promet dr. Korošec (klerikalce), za socialno politiko pa dr. Ilija Šumenković (demokrat). Za ostale resorte še niso znana imena. Razmerje med posameznimi strankami, zastopanimi v novi vladi, bi bilo tako, da bi dobili demokrati sedem resortov, klerikalci štiri, muslimani tri, zemljoradniki enega in če postane Nastas Petrovič s svojimi pristaši posebna skupina, tudi enega. Razmerje pa še ni natančno določeno in se bo gotovo še nekoliko izpremenilo. Radičevci, džemijetovci in Nemci ne stopijo v Davidovičovo koncentracijsko vlado, ampak jo bodo le podpirali.

Beograd, 16. maja. (B) Ker gre, kakor se ima vtis, vladna kriza h kraju, se delajo razne kombinacije glede razmerja moči v parlamentu. Kot rezultat vseh kombinacij se smatra kot najpogost-

tivnejše to-le: Nacionalni blok Pašića in Pribečevića bi imel 135 poslancev, in sicer 107 radikalov brez Petroviča, 15 samostojnih demokratov, in 12 ostalih, namreč 5 džemijetovcev, 3 demokratski disidenti, 1 srbski nacionalist, 1 Romun, 1 federalist in 1 radičevce. Opozicijski blok pa stoji sedaj tako-le: v vlado bi šlo 33 demokratov, 24 klerikalcev in 18 muslimanov, skupaj 75 poslancev. Podpiralo pa bi opozicijski blok 92 poslancev: 63 radičevcev, 11 zemljoradnikov, 8 Nemcev, 9 džemijetovcev in dr. Matije Drinković. Skupno bi dobilo 167 poslancev. Ako bi opozicijski blok sestavil vlado, bi bila situacija ta-le: Opozicija bi imela 124 poslancev, to je 75 demokratov, klerikalcev in muslimanov in poleg njih še 49 poslancev, t. j. 20 radičevcev, ki so jim bili verificirani mandati, 11 zemljoradnikov, 8 Nemcev, 9 džemijetovcev, dr. Drinković in Nastas Petrovič. Za verifikacijo Radiča pa bi glasovala tudi oba socialisti. Glede na to je opozicijski blok v manjšini. Če pa se gre preko tega in se da radičevcem pravica glasovanja, bi imela opozicija 167 glasov proti 137 radikalom in zaveznikom. V opoziciji sta tudi dva socialisti. Izključena je kombinacija vlade opozicijskega bloka zaradi radičevcev. Taka vlada bi v narodni skupščini ne mogla delati, ker bi jo radikali s svojimi 137 glasovi proti 127 opozicijskim brez radičevcev takoj vrgli.

Oster odgovor Poljske Rusiji.

Varšava, 16. maja. (Poljska brz. ag.) Ruska vlada je izročila poljskemu poslaniku v Moskvi noto, v kateri dolži poljski kabinet nestrpljivosti do narodnih manjšin. V odgovoru je bila dostavljena sovjetskemu poslaniku v Varšavi nota, v kateri izjavlja poljska vlada, da ni v stanu vzeti rusko noto kot podlago za nadaljnjo razpravo. Ne da bi se spustila poljska vlada v razpravo o dolžitvah, navedenih v ruski noti, mora varšavski kabinet zavrniti noto kot polizkus vmešavanja v notranje zadeve Poljske. Varšavska vlada izraža svoje začudenje, da se sovjetska vlada kot zaščitnica državljanskih pravic in svoboščin čuti baje prikradajano v svojih pravicah, ko je vendar oropala na svojem ozemlju državljane vseh svoboščin.

ITALIJANSKI FAŠISTI MED SEBOJ.

Rim, 16. maja. (T) Ministrski predsednik Mussolini je z energično potezo zaenkrat napravil konec dolgi polemiki med fašistovskimi listi, ki je skoraj omajala stalnice finančnega ministra De Stefanija, ki ga je proti napadom poslanca Massima Rocce odločno branil znani fašist Farinacci. Na odprto pismo Roccevo proti Farinacciju je vodstvo fašistovske stranke odgovorilo z izključitvijo poslanca Rocce iz stranke. Mussolini je odobril izključitev in danes je fašistovski urad objavil ta sklep fašistovske stranke. Značilno je, da je vodstvo fašistov že lanskega septembra izključilo Rocce iz stranke, pa je moralo radi tega podati ostavko, ker se je Mussolini zavezal zanj kot enega najuglednejših fašistov.

DR. BENEŠEV SESTANEK Z MUSSOLINIJEV.

Rim, 16. maja. (T) Včeraj ob 18.55 je dospel v Rim češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Na kolodvoru so ga sprejeli ministrski predsednik Mussolini, poslaniki Češkoslovaške Kubaš, Jugoslavijske Antonijević in Romunije ter drugi diplomatski in politični funkcionarji. Razgovor med dr. Benešem in Mussolinijem je trajal eno uro in se je tikal vprašanj politične, gospodarske in finančne narave, ki zanimajo obe državi. Razgovor je imel najprizrenejši značaj in je dovedel do ugotovitve, da sta obe deželi enakega političnega naziranja glede položaja v srednji Evropi in glede mnogih, s tem v zvezi stoječih, manj važnih vprašanj. Nadaljnji razgovori bodo sledili danes in jutri, da se točneje določijo dogovori, za katere bo dala povod splošna orientacija politike obeh vlad.

Rusko-angleška pogajanja.

Službeni komunike.

London, 16. maja. (Reuter) O seji rusko-angleške konference je bil izdan komunike, ki veli: Angleška delegacija je označila, da ni mogoče rešiti vprašanja pred kratkim sklenjenih pogodb, ne da bi se poprej povprašale države, ki so na njih interesirane. Predlagala je, naj se vprašanje zahtev po odškodnini za zaprtje in osebno pohabljenje angleških državljanzov v Rusiji od revolucije dalje predloži razsodišču in zahtevala obojestransost. Ruska delegacija je odgovorila, da bi sprejela razsodišče le tedaj, ako bi se izjavila pogajanja.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 16. maja. Vremenska napoved za 17. t. m.: Lepo vreme bo trajalo dalje, mestoma prekinjeno po nevihtah.

Borzna poročila.

Beograd, 16. maja. Devize. Dunaj 0.1142—0.1143, Budimpešta 0.10—0.10.75, Bukarešta 39—40, Italija 0—359.50, London 353—353.50, New York 80.75—81, Pariz 461—463, Praga 238.75—239, Solun 165—170, Svica 1435—1436. — Valute. Dolarji 79.50—80, švicarski franki 1423—1427.

Zagreb, 16. maja. Devize. Dunaj 0.1136—0.1156, Budimpešta 0.09—0.11, Bukarešta 0—41, Italija, izplačilo 358.80—361.80, ček 358.50—361.50, London, izplačilo 352.80—355.80, ček 352.25—355.25, New York, ček 80.50—81.50, Pariz 465—470, Praga 237.80—240.80, ček 237.25—240.25, Svica 1435.25—1445.25, ček 1433—1443. — Valute. Dolarji 79.75—80.75, avstrijske krone 0.1135—0.1155, italijanske lire 355.50—358.50.

Trst, 16. maja. Devize. Zagreb 27.75—28, Francija 129.50—130.50, London 98.30—98.50, New York 22.40—22.55, Svica 398—401, Praga 66—66.50, Dunaj 0.0315—0.0325. — Valute. Dinarji 27.75—28, avstrijske krone 0.0315—0.0325, dolarji 22.35—22.50, funti 98.20—98.40.

Curih, 16. maja. Beograd 6.975, New York 564.25, London 24.63, Pariz 32.60, Milan 25.05, Praga 16.625, Budimpešta 0.0060, Bukarešta 2.775, Solija 4.10, Dunaj 0.007950.

Dunaj, 16. maja. Devize: Beograd 870—874, Berlin 16.50—16.80, Budimpešta 0.78—0.84, Bukarešta 347—349, London 310.00—311.00, Milan 3159—3171, New York 70.35—71.185, Pariz 4122—4138, Praga 2100—2110, Solija 510—514, Curih 12.585 do 12.635. Valute: dinarji 867—873, dolarji 70.460—70.860, bolgarski levi 496 do 504, nemške marke 16—16.40, funti 308.20 do 309.800, francoski franki 4085—4115, lire 3160—3180, romunski lei 344—348, švicarski franki 12.470—12.550, češkoslovaške krone 2087—2103, madžarske krone 0.75—0.81.

Praga, 16. maja. Borza je bila zaprta radi praznika.

Berlin, 16. maja. Beograd 5.255, Dunaj 5.98, Milan 18.95, Praga 12.46, Pariz 25.65, London 18.405, New York 4.19, Curih 74.

Odprto pismo obrotnim in drugim oblastem v Ptuj.

Nekaj tednov in še danes močno pod-
jetje V. Reinhard v Ptuj, eksport jale,
perutnine, divjačine in rib je postalo, s pre-
obratom za nas tuje nemško podjetje, ko-
jeja lastnica je vdova gospa Reinhard, av-
strijska državljanka, ki ima v Avstriji in
tudi pri nas še razna podjetja te stroke.

Do preobrata je bila centrala v Gross-
Florian pri Gradcu, od koder sedaj
lastnica s pomočjo svojega sina lažje vo-
di vse druge podružnice, kakor n. pr. v
Leibnitz, Radkersburg, Gross-Florian, Gor-
nja Radgona, Ptuj in drugod.

Ko je bila naša nacionalna država
ustvarjena, se je splošno pričakovalo, da
bode, kakor veliko drugih uvidljivih vele-
podjetij, tudi gospa Reinhardova sledila do-
brenu in edino zdravemu razumu, da se
sprijazni z novim državno - političnim po-
ložitjem in izvajala tozadevno vse konse-
kvence in to tembolje, ker ji je, kakor je to
splošno znano, odzela obrtna oblast pra-
vico izvrševati nadalje svojo obrt, kar so
odohrile tudi vse višje instance.

To je gospo Reinhard malo brigalo in
navzlic drugim odredbam oblastij je trgovala
in trguje naprej.

Zatekla se je enostavno v Zagreb in si
priskrbelala ime neke Alice Gabrič, ki je pri-
javila enostavno svojo podružnico isto-
imenske obrti v prostorih Reinharda v Ptuj.

Kako se ji je to posrečilo in s kogo po-
močjo, naj bode zaenkrat nedotaknjeno.

Vprašamo pa obrtno oblast, kdo je ta
Alice Gabrič, ali je njen obrtni list pravno
veljaven in ali je pravilno prijavljena ozi-
roma močjo podružnica v Ptuj?

Konstatiramo pa, da se še vedno blišči
na zidovju V. Reinhard in se uporabljajo
tudi vse prejšnje tiskovine in pod tem
imenom razpošilja.

Ostali so tudi vsi prejšnji ultrager-
manski nastavitelci na svojih mestih, njim
na čelu kot vodja inozemec Bavarec, ki še
vedno noče poznati našega jezika.

Znajo je, da se vodi odti sicer pod
fingiranim imenom Alice Gabrič, v resnici
pa naprej na račun V. Reinhard, kar na-
sprotnje ne le predpisom obrtnega zakona,
ampak v tem slučaju direktnim razsodbam
obrotnih oblastij in največjo škodo našli na-
rodnogospodarskih interesov.

Opozorjamo resno pristojno oblast na
ta dejstva in vprašamo, jeli je politična
oblast voljna, zadevo raziskati in po ugo-
tovitvi navedenih dejstev uvesti najenergič-
nejše korake v obrambo svoje avtoritete in
naših narodnogospodarskih interesov.

Očbe je znano, da imamo v Ptuj več
trgov, kakor razni P. St. H. itd., kojih
lastniki niti niso naši državljani, kljub temu
pa mirno trgujejo naprej, pri tem pa uga-
njajo najhujšo veljemško politiko.

Cemu so tozadevne zadnje naredbe mi-
nistristva?

Saj je menda samo v Ptuj močje, da
izvršuje svojo prakso nemoteno zdravnik
dr. B., o katerem je obče znano, da je opti-
ral za Nemško Avstrijo, bil tudi tam spre-
jet in na našem magistratu z ozirom na ob-
vestilo iz Nemške Avstrije črtan iz imenika
naših meščanov.

Ce bi to ne zadostovalo, pridemo pri-
hodnjic s točnejšimi podatki.

Politične vesti.

O politični situaciji pišejo beograjske
»Novosti« med drugim: Za sedaj je
jasno, da bo kot prva uspešna ona rešitev, ki
bi izpolnila sledeče pogoje: ne Pašić, ne vo-
lutve, ne ukinitje parlamentarizma. Sodeč
po mnogih znakih se zd, da stoji krona še
vedno na stališču koncentracije, ki pa ima
danes manj izgleda. List piše dalje, da se
radikalni resnejši bavišo s koncentracijo.
More se pričakovati, da poveri krona po
krajšem ali daljšem posvetovanju zopet ka-
kemu radikalnemu prvaku mandat za kon-
centracijsko vladu. Po teh in drugih uga-
njah trdi list, da je situacija v resnici taka-
le: Krona je še vedno proti volitvam. Na podla-
gi te sigurne čimnice se morejo delati na-
daljnje kombinacije. Nekaka nevtralna vlada
se je smatrala kot edin izhod iz krize, ker
se izključita obe parlamentarni rešitvi in ker
se je pokazalo, da do koncentracije ne more
priti. Vendar se zd, da se krona ne želi
poslužiti neparlamentarnih sredstev in da
ima kakor kralj Peter izvestne antipatije do
vsakega ukinitja parlamentarizma. Dasi-
ravno ima tudi nevtralna vlada svoje dobre
strani, vendar je bolje, da ne pride sedaj.
Opozicijski blok se še vedno izključuje iz
samostojne kombinacije. Vendar pa se bo
moralo pristopiti k rešitvi: ali vlada Pašić-
Pribečevićeva ali pa vlada bloka, ako kljub
vsem naporom krone ne prodre kaka tretja
rešitev.

Scotus Vlatov o opozicijskem
bloku. V svojem članku o Jugoslaviji v »Slo-
vonic Review« piše Scotus Vlatov dobesed-
no: V trenutku, ko se pojavi 70 poslancev
Radiceve stranke v skupščini, bodo radikali
v manjšini, toda koalicijski, ki naj bi zavzela
njih mesto, je zelo različna po svojem zna-
čaju in nosi v sebi klice novega razdora.

Posledice nesposobnosti klerikalnih
poslancev. Kakšen vik in krik je zagal
»Slovenec«, ko je uprava ljubljanske bolnice
razglasila, da mora skrečiti obratovanje, ker
v sprejetem državnem proračunu ni zadost-
no prekršeno za krije stroškov bolnice
in ker se mora uprava točno držati postavk
zakonodajnega državnega proračuna. Pisal je
in še piše, da meče Beograd že celo bolnike
na ulico in da bo »beograjska vlada« odpu-
stila celo uboge norce na Studencu! Zal, da
je začasno bolnica res v težkem položaju,
toda ta položaj so zakrivila ednole nespo-
sobni klerikalni poslanci, ki ne pojmujejo
niti važnosti razprav o državnem proraču-
nu v parlamentu! O grehah in nesposobnosti
poslancev SLS piše med drugim »Ljudski
Teknik« popolnoma pravilno: Imeli smo pri-
liko opazovati, kako je bil državni proračun
za leto 1924-25 uveljavljen v dolgoletnih
razpravah narodne skupščine. Videli smo,
kako je sprva opozicija zavlačevala sprejetje
državnega proračuna in videli smo končno,
kako so poslanci SLS s svojimi političnimi
zavezniki trčili čas z brezplodnimi politi-
čnimi debatami tako v finančnem odboru
in pododborih, kakor v glavni in podrobni
razpravi narodne skupščine. Čevkanja je bi-
lo mnogo, stvarnega dela pa malo. Sedaj
pa se že kažejo posledice tega čevkanja in

polagoma bodo prišli še marsikateri grehi
poslancev SLS na dan, ki se niso niti toliko
znali potruditi, da bi v proračunski razpra-
vi preskrbeli nekaj tisočakov za vzdrževa-
nje naših bolnikov. Državni proračun je uza-
konjen in jasno je, da se morejo vsi državni
izdatki vršiti le na podlagi državnega pra-
računa, sprejetega od narodne skupščine.
Ako so bolnice dobile ukaz, da morajo go-
spodariti točno po proračunu, odgovarja to
popolnoma zakonitim predpisom. Seveda
drugo vprašanje je, kako to, da postavke
proračuna ne odgovarjajo dejanskim potre-
bam. 21 poslancev ima SLS v beograjski
narodni skupščini in vseh 21 poslancev ni
imelo toliko soli v glavi, da bi povedali,
kako je z našimi bolnicami, da bi poskrbeli
za zadostno krije njihovih stroškov. Slo-
venski volilci so poslali te ljudi v Beograd,
da bi zastopali in branili koristi slovenske-
ga ljudstva. Njihova dolžnost je bila, da v
proračunski razpravi zagotovijo tem usta-
novam zadostne dohodke. Oni pa so položaj
še poslabšali. Poslanci SLS niso storili svo-
je dolžnosti in posledica tega je, da bodo
začeli v bolnicah reducirati bolnike in nor-
ce na Studencu. Zanje bo morebiti SLS v
prid, ker le na ta način sme upati na po-
moževstvo svojih vrst. Vse vpitje časopisa
SLS o krivicih ima samo demagoško cilje
in namen, prikriti nesposobnost poslancev
SLS. Ali naj branijo morebiti koristi Slove-
nije poslanci iz Macedonije, ki jim razmere
pri nas niso poznane? Kažejo se posledice
nesposobnosti poslancev SLS in le bati se
je, da se jih ne bo pokazalo še več. Zal, da
mora teži teh posledic nositi našo ljudstvo
in da so pri tem v največji meri prizadeti
najbедnejši. Toda znamenja kažejo, da bo
prišel obračun in da bo težak za demago-
ge iz SLS.

Nezadovoljstvo v bunjevaško-šokaški
stranki. Beograjska »Politika« poroča iz
Subotice, da se je v vrstah članov bunje-
vaško-šokaške stranke pojavilo v zadnjem
času nezadovoljstvo radi neuspehov opozi-
cijskega bloka. Mnogi člani te stranke
mislijo, da je storil Radić s svojimi izjavami
slabe usluge bloku.

Finis Jugoslavije. »Ljudski Teknik«
priobčuje sledečo politično vest: V časopisu
so se pojavili glasovi, da bi končno po dol-
gotrajni vladni krizi dobili morebiti še dr.
Korošec mandat za sestavo vlade, češ da je
zato veliko bolj prikladnejša oseba, ker je
zainteresiran samo v Sloveniji ter bi v Sr-
biji ne protežiral nobene stranke. Ko so v
Ljubljani brali te vesti, so se nekateri dr-
žali za trebuhi, drugi pa za glave ter si de-
jali: Sedaj bo pa kmalu konec Jugoslavije.
Dr. Korošec nam je Slovenijo že zažural in
bo tudi Jugoslavijo, če mu bodo dali proste
roke, kakor so mu jih zaupniki SLS.

O parlamentarni krizi piše »Vre-
me«: Čutimo, da smo na velikem razpotju
in zato je potrebno, da se brez strasti in
druge zainteresiranosti odočimo nadaljuje
pot, ki za sedaj brezdomno predstavlja re-
šitev in to je, da se poskusi, ako moreta biti
vidovdanska ustava in edinstvena država te-

melj naše bodočnosti ali ne? Vsaka druga
rešitev bi bila preuranjena.

Kaj je vzrok nenadne Mussolini-
vega povratka. V sredo 14. t. m. se je Mus-
solini nenadno povrnil iz južne Italije v Rim.
O vzroku njegovega nepričakovano hitrega
povratka krožijo v Italiji različni glasovi.
Vladni krogi izjavljajo, da se je vrnil za-
to, ker je hotel prisostvovati otvoritvi med-
narodne konference za izseljevanje. Bolj
verjeten je glas, da se je povrnil radi ne-
pričakovane izida francoskih volitev. Naj-
bolj verjetno pa je, da se je Mussolini odo-
ločil za nenaden povratek radi prepričev
fašistovskimi voditelji. Nekateri fašisti na-
mreč zahtevajo, da se mora stranka primer-
no sedanjim razmeram reorganizirati in da
mora priti tudi v vladi do spremembe, ki bo
v skladu z novim političnim in gospodar-
skim položajem. Proti reorganizaciji je
ostro nastopil znani ultrafašistovski posla-
nec Farinacci.

Mednarodna konferenca za izselje-
vanje. V Rimu se je pričela 15. t. m. medna-
rodna konferenca za izseljevanje in prisel-
jevanje. Pred konferenco je francoska vla-
da povabila v Pariz zastopnike Francije,
Anglije, angleških dominijonov, Avstralije,
Belgije, Brazilije in Argentine. Na skup-
nem posvetovanju so se vsi delegati sogla-
sno izrekli za načelo spoštovanja suverene-
nosti posameznih držav z ozirom na prisel-
jevanje in za spoštovanje individualne svo-
bode.

Novi francoski kabinet — ministrstvo
levega bloka ali pa leve koncentracije. »Pe-
tit Parisien« piše, da bodo združeni socia-
listi zavzeli svoje stališče k novi situaciji na
strankinem zborovanju. Ako bi se zborova-
nje združenih socialistov izreklo proti ude-
ležbi v vladi, bi se vladna večina sestavila
iz socialističnih radikalov in socialističnih
republikancev kot levega in levih republi-
kancev kot desnega krila. Ta večina bi šla
okoli 300 poslancev in bi stala nekako
med umirjeno desnico (140 poslancev) na
eni ter socialisti in komunisti (132 poslan-
cev) na drugi strani. Je torej odvisno od
sklepa socialistov, ali bo bodoča vlada mi-
nistristvo levega bloka ali pa leve koncen-
tracije. V prvem slučaju bi imel Herriot naj-
več izgleda, da postane naslednik Poincaré-
rejev, v drugem pa bi bil kandidat za mi-
nistristvo predsedništvo Briand.

Komunisti proti poročilu ekspertov.
Berlinska »Rote Fahne« prinaša dolg pro-
glas delavstvu Anglije, Poljske in Čehoslo-
vake ter nemškemu, francoskemu in bel-
gijskemu proletariatu, v katerem se poro-
čilo izvedencev kratkoročno odklanja. Ta
sklep se je sprejel na skupni konferenci ko-
munistov Nemčije, Francije in Belgije.

Sovijska nota Poljski radi zatiranja
ukrajinskih in beloruskih manjšin je vzbudila
v varšavskem tisku veliko pozornost in se
splošno označuje kot protipravno vmešava-
nje sovijske Rusije v poljske notranje za-
veje. Listi zahtevajo energično odklonitev
ruskih zahtev.

Nemški monarhisti pripravljajo nove
nacionalistične demonstracije. Berlinski listi
poročajo, da pripravljajo nemška »völkische«
stranka za nedeljo velike manifestacije v
Bratislavi in Halle, in sicer pod imenom
»nemški dan« in ob sodeležbi bojne orga-
nizacije »Stahlhelm«. Republikanska boja
zveza »Schwarz - Rot - Gold« pri-
pravlja za isti dan veliko protiakcijo. V ber-
linskem stadionu bodo priredili »völkische«
dne 24. t. m. podobno slavnost kakor v
Halle. Uradni mirno dopuščajo to izpodkopa-
vanje republike od strani monarhistične re-
akcije.

Jugoslovanska delegacija na konfe-
renci »Mednarodnega agrarnega bureauja« v
Pragi. Delegacija »Saveza zemljoradnikov«,
sestojajo iz delegatov poslancev Voje Laz-
čica, predsednika »Saveza zemljoradnikov«, dr.
Uroša Stajčiča in ing. Bore Milutinovića, je
prispela v Prago, da se udeležijo konference
predsedništva »Mednarodnega agrarnega bu-
reauja«. Jugoslovanski delegati, med kate-
rimi so tudi slovenski zastopniki, so se se-
stali k prijateljskemu razgovoru z delegato-
ma bolgarskih in ruskih zemljedelcev, min.
Obbovom in Emeljanzovom.

Rusija zahteva zadoščenje od Nem-
čije po mednarodnem pravu. Iz Moskve jav-
ljajo, da je sovjetska vlada po referatih svo-
jeje veleposlanika v Berlinu Krestinskoga
in načelnika berlinske trgovske misije Sto-
monjakova sklenila, da bo za poravnava
napada berlinske policije na sovjetsko tr-
govsko misijo zahtevala od nemške vlade
to zadoščenje: 1. Nemška vlada naj se op-
raviči pri sovjetski vladi po predpisih in na-
vadah mednarodnega prava. 2. Potrdijo naj
se točke pogodbe iz l. 1921 (rapalske po-
godbe), ki se nanašajo na pravo eksterito-
rijalnosti sovjetske trgovske misije. 3. Ka-
zujejo naj se krivci nasilne preiskave v
berlinski trgovski misiji. 4. Povrne naj se
vsa sovjetski vladi od berlinske policije po-
vzročena škoda. — Zanimivo bo, kdo bo v
tem prvem rusko-nemškem sporu po vojni
najprej odnehal.

General Krapotkin je bil jeznorit in ob-
lasten človek. Foma Fomič je bil ves čas
nekak tarča njegovih živlov. In ni bilo
ponižanja, katerega ta ne bi bil prenesel
v njegovi hiši. Toda bistro je pregledal ves
položaj in si pridobil kmalu naklonjenost
vsega ženskega sveta v generalovi hiši,
katerim istotako general ni zaprinal s
svojimi kapricami.

Po generalovi smrti se je seveda vse
izpremenilo. Zdal je pričel Foma Fomič
rasti in tako se je počasi razmahnil. Generali-
ca je ljubila lepe fraze, lepe besede o vse-
človečanstvu, tirade o človeški dobroti in
zviščenosti. Na te strune je pričel Foma
brenkati in kmalu ga ni mogla več pogre-
šati. Ona je ljubila sentimentalne geste in
si je predstavljala, da je najbolj uboga žena
na svetu. Ima sicer sina Igorja, toda ona
ne bo nikoli prestopila praga na Stepančiko-
vo, ker je njen sin nepokoren, (seveda
je v njeni domišljiji). Kmalu bo morala le-
sti vse skrajne, namočene v lastnih sol-
zah. Seveda je tačas, ko je to govorila, že
mislija na preselitev k sinu. Foma Fomič
je vodil pogajanja. On je ostrostrumno pre-
gledal značaj njegovega sina in takoj spoznal,
kako krasno polje se mu obeta. Opisoval
je na dolgo in široko seveda iz ljubini do
lepe fraze, kakšna reva, da je njegova ma-
ti, ki bo kmalu prislilena prosti miloščine
pod njegovim oknom. »Kaj poročete Igor
Iliči, ko pride vaša mati in bo stegnila svo-
je uvelo roko in vas prosila za miloščino.«
Igor Iliči je seveda ponorel od skrbi za
svojo mater. Strinjalni da se je vozil vsak
dan ponjo, dokler se napolnijo ni odločila
generalica, da se preseli. Z njo je prišel se-
veda Foma Fomič. Transtvo se je pričelo.

Zdal si predstavite, kaj je postalo iz
Fome Fomiča, ki je bil vse življenje pozab-

Macdonaldov apel na male narode.
V londonskem Albert Hallu je govoril 13. t.
m. Macdonald o rekonstrukciji Evrope in o
omejitvi oboroževanja. Dejal je med drugim:
Mimna prevladnost zdravega razuma začne
delovati na mišljenje vseh evropskih na-
rodov. Za izvedbo evropske rekonstrukcije
pa ne zadostuje udeležba samo enega ali
dveh narodov. Moje srce bije za male na-
rode Evrope. Sem prepričan in neupogljiv
nacionalist, toda spoštujem vse narodne last-
nosti in posebnosti. Nacionalizem pa še ne
pomenja napadalnosti. Nacionalizem pome-
nja spoštovanje samega sebe, in kdor cení
samega sebe najvišje, bo znal čistiti tudi

Čaruga taji svoje zločine, kolikor le more.

Tudi četrtkova razprava pred osiškim
sodiščem proti Čarugi in tovarišem je bila
posebena od velikih števil poslušalcev.
Čaruga še vedno poskuša olepšati najbolj
obremenjena fakta obtožnih zločinov. Ven-
dar se pa pri vsaki izjavi zapleta v naspro-
tne si zagovore. Opažati je, da tudi Ča-
ruga spoznava, da je zašel v situacijo, iz
kateri si ne more pomagati.

Občinstvo v sodni dvorani je prve dve
razprave z občudovanjem motrilo veli-
kega razbojnika. Z današnjo obravnavo je
pa prenehalo občudovanje in občinstvo z
ironičnim smehom spremlja nespretni Ča-
rugin zagovor. Čaruga je izgubil sijaj ne-
ustrašnega razbojnika in njegov glas odkri-
va nervoziteto ter bojazan pred neizbežnim
zaslužnim koncem. Vedno bolj se kaže ne-
kdaj ponosni hajduk »gorskih tičev« kot bo-
jazljivec, ki se straši smrtne obsode. Na
današnji popoldanski razpravi je nastopil

Čaruga v novi toaleti.

Vojaške dokolenice je zamenjal z dolgi-
mi hlačami in vojaške čevlje z elegantni-
mi čevlji. Med razpravo je večkrat prošil
svojega branitelja, da mu je dal okrepljene
praške in toži, da mu prihaja slabo in da ga
boli glava.

Razprava se je pričela z zasliševanjem
Čaruge

o roparskem napadu na Stjepana Plaščaka

v Ostroščinah. Hišo Stjepana Plaščaka je
Čaruga v družbi Uglanca in Čurkovića na-
padel dne 2. julija 1922. Po grožnjah z na-
bitimi samokresi je Čarugova družba Pla-
ščakovo hišo oropala za denar, razno sre-
brnino in za druge vrednostne stvari. Na
obtožnico odgovarja Čaruga: »Pri tem zlo-
činu nisem sodeloval. V tistem času sem od-
potoval v Srbijo in moj tovariš Vid v Ba-
ranjo.« — Predsednik: »Kaj ste delali v Sr-
biji? Ali ste tam kaj kradli in ubijali?« —
Čaruga: »Ne! Živel sem tam kot častive-
den človek in trgoval s prašiči.«

Nato se je razpravljalo o 19. slučaju
razbojstva, za katerega je obdolžen Čaruga,

o umoru mlinarja Ferščka.

Zločin je izvršil Čaruga v družbi Uglan-
ca, Čurkovića in Seka. Pri tej priliki je Čur-
ković ustrelil mlinarja Ferščka. Razbojnik
so odnesli večje vsote denarja in druge
vrednosti. Čaruga je zanikal, da bi sode-
loval pri tem zločinu.

Dne 11. julija je Čarugova družba na-
pala gostilničarja Ivana Markova. Napa-
dalci so gostilničarja zvezali in mu vzeli
dve srebrni uri, prstane in druge vrednosti.

Glede razbojniškega napada v Sidenich
pri Brodu pripoveduje Čaruga, da se je

priključil roparski tolpi iz »plemenitih« mo-
tivov.

Družba je hotela zaklati gostilničarja
Fuchsa in njegovo ženo. Čaruga je hotel
(seveda po njegovi izjavi) preprečiti umor.
Čaruga trdi dalje, da ni hotel sprejeti niti
denarja, katerega so odvzeli Fuchsu. Pred-
sednik vpraša, zakaj ni maral za denar. Ča-
ruga: »Pa zakaj naj ga vzamem?« Predsed-
nik: »Saj ste šli k Fuchsu zato, da bi dobili
denar.« — Čaruga: »Jaz ne, ampak drugi.«

Na popoldanski razpravi se je najprej
razpravljalo o napadu na blagajnika tvrdke
Neuschloss in na podnarednika Tintora.

V svoj zagovor pripoveduje Čaruga, da
je njegova družba imela prvotno

namen preje oropati nekega bogatega Ame-
rikanca.

In šele za tem bi napadli blagajnika
tvrdke Neuschloss. Čaruga je takoj odklonil
predlog, da bi oropali Amerikanca, ker nika-
r ni gre, da bi odvzeli denar delavemu
človeku, ki si je s trdom pridobival premože-
nje v Ameriki. Čaruga nadalje trdi, da je
tudi napadu na blagajnika tvrdke Neuschloss
Nemedita nasprotno. Za napad se je odo-
čil šele na prigovarjanje svojih tovarišev
Stankovića in Vujmice. Napad na blagajnika
Nemedita je vodil Stanković. Na večer je

druga. Britanska vlada ne upošteva samo na
velike države, temveč na vse: Švedsko,
Norveško, Dansko, Holandsko, Poljsko, Če-
škoslovaško in na vse ostale evropske na-
rode. Nikdo ne ve bolje kakor mali narodi,
da se vojna politika ne izplača. Velike dr-
žave bi navalele svoje armade kakor ogrom-
ne parne valjarje na male države, in sla-
bejši mora postati plen močnejšega, pa naj
bo oborožen ali neoborožen, in svet bo
upravljala samo sila. Zato pozivlje pred-
vsem male, naj bi se ne udajali nikakim na-
dam. Edina politika, ki bo nudila narodom
varnost in pravico, je politika razorožitve.

40.000 Din za izplačilo delavcev.

Čaruga je stopil sredi tračnic. Ko se
mu je drežina približala, je zaklical: »Stoji!«
Po njegovem klicu sta padla dva strela la-
desne in leve. Orožnik je takoj padel v ja-
rek. Čaruga je padlemu orožniku zaklical:
»Brate Srbine, ne boj se! Nihče ni na tebe
streljal.« — Orožnik mu je odgovoril iz jar-
ka: »Praviš brate Srbine, a ubil si brata
Srbina.« — Čaruga pravi, da je šele sedaj
spoznal, da je bil Tintor ranjen. Čaruga trdi,
da pri tem napadu sploh ni streljal. Blaga-
jnik Nemedita je pobegnil in pustil zavoj z
denarjem na drežini. — Predsednik vpraša
Čarugo, če je vedel, da je bil v zavoju de-
nar. Čaruga odgovarja, da je znan za de-
nar šele takrat, ko so si ga pričeli deliti.
Vsak izmed udeležencev napada je dobil po
7000 Din, dočim se je ostanek oddal v bla-
gajno za skupne potrebe. — Predsednik
vpraša Čarugo: »Kdo je ubil Tintora?« —
Čaruga: »Nikola Mitlić.« — Predsednik: »Ali
je bil dogovor med vami, da boste stre-
ljali?« — Čaruga: »Ni bilo časa, da bi se
dogovarjali.« — Predsednik: »Zakaj ste
ravno vi stali na progi?« — Čaruga: »Šk-
čajno sem se znašel tam.«

Pričelo se je zaslišavanje

o 25. Čarugovem zločinu.

ki se je izvršil v noči 24. avg. 1923 v Vr-
ški Dubravi pri Otočcu. Pri napadu so po-
leg Čaruge sodelovali Šikić, Krmpotić, Ko-
vleč, Sulentić in Prpić. Vdri so v hišo
kmeta Tome Slavkovića in z grožnjami za-
hтеvali, da jim pokaže, kje ima shranjen
denar. Vsem hišnim stanovalcem so zvezali
roke, nato jih pa oropali za 2500 dinarjev,
300 dolarjev, srebrno uro, samokres in dru-
ge vrednosti. Predsednik: »Kaj pravite k
tej obtožbi?« — Čaruga ne more dati na
predsedniškovo vprašanje nobenega odgo-
vora. — Predsednik opozarja Čarugo, da so
vsi ostali, ki so sodelovali pri roparskem
napadu na Slavkovića priznali svojo udele-
ženost. — Čaruga: »Ja, oni so lahko pri-
znali.« — Predsednik: »Kdo je bil pri na-
padu poveljnik?« — Čaruga: »Jaz nisem
bil poveljnik.«

Razprava je bila nato zaključena. V pe-
tek jutraj se bo skoraj gotovo končalo za-
slišavanje Čaruge, nakar pride na vrsto za-
slišavanje glavnega Čaruginega pomagača
Prpića Velikega.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Začasno vo-
dstvo okrajnega sodišča v Slovenski Bi-
stnici je po smrti sodnega svetnika Ivana
Pirnatca poverjeno nadsvetniku dr. Jakobu
Doljanu iz Prevalj. — Pevski odsek Čital-
nice priredi v nedeljo dne 18. t. m. pešizlet
v Opotnico. Zbirališče ob 11. uri dopoldne
pred hotelom Beograd. Odhod točno ob pol
12. uri preko sv. Venčeslava. Ljubitelji na-
rave in petja se vabijo k udeležbi. — Lesni
trgovci in posestniki parne žage Jože To-
minc je padel dne 14. t. m. s kolesa in si
izvil roko.

Vedno zadnje novosti
SAMO
Šelenburgova ulica 3
Gričar & Mejač.

Palica ima dva konca

(K današnji predstavi Hudožestvenikov,
»Selo Stepančikovo«.)

Dostojevskij je napisal komedijo. A ka-
kor je nekje zapisal, da ima vsaka palica
dva konca, tako se mu je zgodilo tudi s pri-
loženim delom. Kadar bereš njegovo »Selo
Stepančikovo« se smeješ nad neumnostjo
ljudi, nad njihovimi zabodami, ki dosega
višek človeške gluposti. Toda vedno bolj
grozna postaja zgodba. Dostojevskij je vi-
del tako globoko v človeško dušo in je to-
liko trpel nad tem spoznanjem, da se zglo-
ži nad brezdomno, kamor te pripelje. Saj to
ni več komedija, ne smešnost človeškega
početja, to je že najhujša muka, katero
more človek prenesti. Jeza vstaja v tebi,
stri bi njegove ljudi, razbil bi ta svet, ka-
terega je ustvaril samo, da bi se opostil
morečega občutka, kako je blazno početje
ljudi. Verjetno je, da je pisatelju, ki je ho-
tel naslikati smešno zgodbo, naposled ob
njej krvavelo srce. Nad kom? Nad samim
seboj, nad usodo, ki tako strašno bije lu-
di, ali jim ni pomoči.

Na značajnih je zgrajena njegova po-
vest. A ti značajni so resnični, oziroma po-
stanejo resnični šele z delom. Dostojevskij
ih je črpal iz sebe in jih ustvaril s takim
ogledom, da moraš verjeti vanje. Če prete-
ša hladnokrvno vsebino »Selo Stepančiko-
vo«, se ti zd, da je vladala tam popolna
blaznost. Nemogoči se ti zde ljudje. Komaj
pa prebereš par strani, postane vse živa
resnica. To je resnično utiranje človeške
srca. Kar si preje smatral za nemogo-
čnost, ti zdaj vzbudi jezo, ali ti privlače
celo solze v oči. Malokatero delo Dostojev-
skega zapusti v človeku tako močno raz-
položenje. Ne več, ali bi se jezil nad člo-

veško dobroto ali nad tisto nizko zlobo,
proti kateri si brez moči, baš vsled tega,
ker je tako silno podla in zopna. Popolna
dobrota postane tako smešna in obenem
odvratna, da se prav nič ne razlikuje od
smešnega samoljublja, ki živi od same za-
visti in podlosti.

Na dveh značajih je pravzaprav zgra-
jena njegova povest. Gospodar in lastnik
sela Stepančikovo je Igor Iliči Rostjanov.
Dobričina. Je človek, ki je še pri svojih
štridesetih letih popoln otrok. »V duši
čist, kakor dete.« Vedno vesel in dobrodu-
šen smatra, da so vsi ljudje angeli, o vsa-
kem misli le dobro in bi se celo smraoval,
o njem domnevati kaj slabega. Meni, da je
kriv vseh napak

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 16. maja 1924.

— **Končno je čutil se »Ljudski tednik«** potrebo, da se blamira zaradi »Tarzanovega« plakata. Pri tem se mu je pripetila še ta nerodnost, da je prejasno povedal, da se ne zgraža toliko zaradi plakata, ko pa vsled tega, da je mogel udariti po šefu Kat. tiskovnega društva.

— **Seja izvrševalnega odbora SKS v Mariboru.** Zemljoradniški poslanec g. Jovan Jovanovič se je odpeljal v Maribor, kjer se udeležil seje izvrševalnega odbora SKS.

— **Razpisana mesta za kontrolorje utežov.** Ministrstvo trgovine in industrije razpisuje več mest za kontrolorje utežov in uslužbencev pri žigosanju kovin. Razpisna mesta so prosta pri državnih merokizusnih uradih v Vojvodini, Hrvatski, Dalmaciji in Sloveniji. Kontrolorji utežov dobivajo osnovno in položajno plačo uradnikov II. kategorije, dočim dobe uslužbenec za žigosanje kovin III. kategorijo ali zvanjsko mesto, kakor so pač kvalificirani. Za kontrolorje utežov prosijo lahko absolutni srednjetehnične ali sploh srednje šole s zrelostnim izpitom. Za mesta uslužbenecv pri žigosanju kovin se zahteva končana nižja rudarska šola ali 4. razrede srednje šole ali njej podobna izobrazba, dalje zlatarji in sploh oni, ki imajo kvalifikacijo za kategorijo zvanjskih. Prošnje je vlagati do 1. junija na ministrstvo za trgovino in industrijo.

— **Izseljevanje.** Meseca marca se je izselilo iz naše države vsega skupaj 1700 oseb in to: 1167 moških in 533 žensk. Po pokrajinah se razdelje izseljenci tako-le: Na Vojvodino odpade 979, na Hrvatsko in Slavonijo 345, na Dalmacijo 164, na Srbijo 102, na Slovenijo 79, na Črno goro 18 in na Bosno in Hercegovino 13 izseljencev. Po profesiji je 90 kvalificiranih delavcev, 85 nekvalificiranih, 1115 poljedelcev, 30 svobodnih profesorjev in 420 je dece in starcev. V Brazilijo je odpotovalo 711 oseb, v Argentino 431, v Kanado 352, v Zedinjene države ameriške 146, v Čile 10, v ostale ameriške zemlje 27 in v Avstralijo 20 in v Novo Zelandijo 3 osebe. Poleg tega je meseca marca odpotovalo iz naše države 93 izmozecev.

— **Poslanec dr. Sudarevič umrl.** V četrtek jutraj je umrl po dolgi bolezni eden voditeljev bunjevačko-šokaške stranke dr. Franjo Sudarevič, ki je bil član jugoslovenskega kluba.

— **Češka vlada za svoja kopališča.** V podporo svojega kopališkega prometa, je češkoslovaška vlada dovolila kopališkim gostom, ki potujejo na Slovaško 33% popusta na železnice. Tudi inozemski gosti, ki nameravajo posetiti češkoslovaška kopališča dobe 10% popusta na železnice.

— **Vsem planincem v vednost.** V nedeljo 18. t. m. bosta otvorjeni Spodnja koča na Golici in Kadnikovska koča vrh Golice. Ker je zadnja vsled hude zime veliko trpela, bo oskrbovana le po možnosti. Koči bosta preskrbljeni z dobro hrano in pljačo ter s krasnimi fotografiranimi razglednicami. — Pisarna Osrednjega odbora.

— **Strajk pekov.** Pekovski obrati v Zagrebu so odklonili zahtevo svojih uslužbencev za povzvišanje mezd. Vслед tega je izbruhnil v Zagrebu delni strajk pekovskih pomočnikov. Strajk vodi neodvisni sindikat živilskih delavcev (komunisti). Zagrebška policija je napravila v sindikatu hišno preiskavo in zaplenila arhiv.

— **Napredovanje v naši vojski.** Kapetan Rudolf Knez je imenovan za majorja, kapetan II. klase Erli Kös in Ivan Frankl za kapetane I. klase. Dalje so imenovani: za adm. kapetana II. klase Franjo Remic, za artill. kapetana II. klase Janko Hrst, za pehotnega kapetana II. klase Miško Bizjak, Anton Rodošek, Karel Bratuš in Ivan Pristov, za nižje veterinarske pomočnike IV. razreda Jakob Dimec, Anton Makuc in France Pučko. Upokojena sta major Rudolf Fiala in adm. poročnik Josip Tišler.

— **Iz državne službe.** Pri pokrajinski upravi v Ljubljani so upokojeni: Personalni referent Anton Lavrič, kmetijski učitelj Vladimir Kurent, kmetijski strokovni uradnik Janko Levičar, gradbeni inženjer Rudolf Rusjan in pisarniška oficijantka Marija Nifergal. Velikemu županu ljubljanske oblasti so dodeljeni: Inšpektorji Vlado Fazan, Ivan Petrič, Karel Sturm, inž. Alojz Hočevar, inž. Oskar Juran in tajnik Leon Levičar. K okrajnemu hidrotehničnemu oddelku v Celju je pridružen inž. Viktor Pletič.

— **Iz policijske službe.** Pri železniškem policijskem komisarijatu v Mariboru je imenovan za praktikanta abiturient Albin Novak.

— **Iz poštne službe.** Gabrijela Primšar, poštarica na Visokem je na lastno prošnjo odpuščen iz državne službe.

— **Privatna praksa zdravnikov v državnih bolnišnicah.** Zdravniki v državnih bolnišnicah imajo po odredbi ministrstva narodnega zdravja pravico do privatne prakse. Ministrstvo je tem zdravnikom predpisalo pristojbine za ordinacijo.

— **Izpolnjen otrok.** Posestnik Matija Kuhar iz Dol. Boštanj je pri svoji hiši našel neko v plenicah povito, do 8 dni staro živico, dete moškega spola, katero je bilo tanko izpostavljeno. Otrok je imel okoli vratu obesen trak z listkom, na katerem je stalo ime Rudolf Miklar. Izpoložitev tega otroka je osumljena neka 18—20 let stara ženska, srednje močne postave, okroglega rdečega obraza, kostanjevih las. Obledela je bila v črno-pisano obleko in obuta v zelo defektne čevlje. Najdenček je bil oddan v sirotišnico v Ljubljano.

Ljubljana.

— **Prihod Hudožestvenikov v Ljubljano.** Umetniki se pripeljejo v Ljubljano definitivno v soboto jutraj ob 9. uri 25 minut z dolenskim vlakom. Na glavnem kolodvoru sprejme Hudožestvenike uprava in člani Narodnega gledališča. Posetnike opozarjamo ponovno, da je začetek predstave ob 7. uri zvečer. Za vsako predstavo je na razpolago še kakih 20 galerijskih stolišč in po ena koča v II. redu. Vse ostale vstopnice so razprodane.

— **Jubilej tih narodnih delavcev.** Danes 17. t. m. praznuje 50letnico svojega rojstva gospa Nilka Potočnikova, soproga žel. uradnika. Jubilejantka je ena izmed ene vrste ljudi, ki se nikdar ne silijo v ospredje, pač pa s svojo neumorno poštenostjo delujejo pridno kakor buče za narodno in sploh za vsako občestveno stvar. N. Potočnikova deluje občestveno že dolgo vrsto let pri družbi sv. Ciri-

rija in Metoda. Spominjamo se še, ko je jubilejantka nastopila kot prva javna ženska govornica ob priliki pogreba narodne matere Ane Dimnikove, kjer je imela ganljiv nagrobni govor. Vrli jubilejantki ključemo »Na mnoga leta«!

— **Pevski zbor »Glasbene Matice«.** Za to nedeljo nameravani izlet odpade in priredimo kasneje. V petek 23. t. m. ob 8. uri zvečer sestanek vsega zbora!

— **Občni zbor umetnostno zgodovinskega društva v Ljubljani** se vrši v ponedeljek 26. maja ob pol 12. uri dopoldne v pisarni g. referenta za verstvo monsignora V. Steške v palači pokrajinske uprave II. nadstr. Dnevni red: 1. Poročila odbornikov. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti.

— **Umrl so v Ljubljani.** Dne 14. maja: Ivana Orazem, peskarjeva žena, 50 let. — Ivan Janež, rejnec, 2 in pol leta. — Jožef Zupanc, bivši gozdni čuvaj, 77 let. — Josip Lamprecht, pisarniški ravnatelj, 55 let. — Fran Oblak, mlazarjev sin, 19 mesecev. — Dne 15. maja: Ivana Urbanja, postrežnica, 61 let.

— **Policijske ovadbe.** Tekom zadnjih 24 ur so prišle na policijo sledeče ovadbe: 2 tatvini, 1 kaljenje nočnega miru, 3 prestopki cestno-policijskega reda, 2 prekoračenja policijske ure, 3 prestopki pasje kontumacije, 1 nezgoda, 1 lahka telesna poškodba, 1 prepil, 1 nedostojno vedenje, 8 prijav radi nezaprane hišnih vežnih vrat.

— **Zapirajte vežna vrata!** Policia je v zadnjem času odredila strogo kontrolo glede zapiranja hišnih vežnih vrat. Svoječas je bila izdana tozadevna naredba, ki pa ni bila po časopisih publicirana. Kakor čujemo, namerava policijsko ravnanje izdati obširen razglas na občinstvo; ta razglas bo vseboval podrobna navodila glede zapiranja vrat. Po dosedanjih predpisih morajo biti vsa vežna vrata v mestu v poletnem času ob 9. uri, a po zimi že ob 8. uri zaprta.

Maribor.

— **Zborovanje Zveze Industrijev.** V ponedeljek 19. t. m. ob 3. uri popoldne bo v mali dvorani Götzeve pivovarne zborovanje mariborske skupine Zveze Industrijev, na katerem se bo poročalo o dosedanjem delovanju ter razpravljalo o skupnem nastopu glede praznikov in o ustanovitvi posebnega okroglega urada delavske zavarovalnice za mariborsko oblast. Na tem zborovanju bo Zveza zavzela tudi svoje stalnišče napram nazivu nameravane »Industrijsko-obrtna razstave«.

— **Smrtna nesreča.** Ko je v petek dopoldne zapeljal hlapec tukajšnje tvrde Požar naložen voz, za katerim je korakal, na dvorišče omenjene tvrde v Gosposki ulici, sta podrla konja 86letno beračko Veroniko Peskovo iz Spodnjega Dupleka pri Mariboru. Starica je stala v veži in štela priberani denar. Še predno je mogel hlapec konje ustaviti, je šel voz preko njenega telesa. Beračica je bila na mestu mrtva. Hlapec ne zadene nikake krivda, ker je na običajen način glasno opozarjal na prihod voza, ponesrečenca pa ni slišala svarila, ker je bila gluha. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

— **Smrtna kosa.** V četrtek 15. t. m. je umrla v Mariboru hišna posestnica gospa Terezija Turk. N. v. m. p!

— **Zadnja tombola za zgradbo otroške bolnice** je dala 19.800 Din čistega dobička. Sklad za otroško bolnico v Mariboru je s tem zneskom dosegel 145.600 Din.

— **Tatvina.** Hišni posestnik Alif Savi je v četrtek neznan storilec ukradel kletno okno, vredno 300 Din.

— **Iz zaprtega podstrešja** Nendlove gostilne na Tržaški cesti je neznan tat odnesel tridelno žimnico v vrednosti 1500 Din.

— **Učenci celjske gostilničarske in hotelirske šole** so dospeli v petek v Maribor. Ogledali so si mesto in razne naprave.

— **Repertoar gledališča.** Sobota, 17. t. m.: »Cardaška knežinja«, Red B.

Celje.

— **Izobraževalno društvo »Bratstvo«** v Celju priredi v nedeljo dne 18. maja ob lepem vremenu prvi svoj letošnji pešizlet, in sicer v dveh skupinah na priljubljeno Celjsko kočo. Zbirališče prve skupine točno ob 8. uri jutraj na Kapucinskiem mostu, druge skupine pa ob 13. uri istotam. Vabimo vse brate, sestre, prijatelje društva in ljubitelje prirode, da se dvournega pešizleta na celjsko kočo zagotovo udeležijo.

— **V mestnem gledališču** se pridno pripravlja opereta »Pri treh mladenkah«, katera se bo vprizorila takoj, ko bodo ukinjene odredbe, katere so bile izdane radi epidemije škrlatice.

— **Občinske volitve v občini Okolica-Celje.** Za občinske volitve v okoliški občini je vloženih pet kandidatnih list in sicer: nepolitična gospodarska stranka (Nemci), slovenska ljudska stranka, Korenovi in Bermotovi socialisti ter združene slovenske napredne stranke pod skupno gospodarsko listo, katere nosilec je g. Vinko Kuvovec. Liste so bile vlozene tekotem tega tedna.

— **Stavba palače I. hrvatske štedionice** v Razlagovi ulici dobro napreduje in je upati, da bo do letošnje zime že lahko predana stanovanjskim namenom.

Ptuj.

— **Mariborsko gledališče gostuje** dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v mestnem gledališču in vprizori »Fausta«. V nedeljo dne 18. t. m. priredi mariborsko gledališče ob 15. uri mladinsko predstavo in vprizori »Snežulčico«.

— **Javna dražba.** Mestna uprava odda dne 18. t. m. na prostovoljni javni dražbi dva travnika in njale. Dražba se vrši ob 2. uri popoldne pri Kukovskem mlinu (Breg) in ob 4. uri poleg Reichovega posestva (Ormožska cesta).

— **Zapiranje vežnih vrat.** Okrajno glavarstvo v Ptuj razglašajo, da morajo biti vsa vežna vrata zaprta v poletnem času ob 9. uri zvečer od 1. aprila do 31. septembra. V zimskem času (od 1. oktobra do 31. marca) morajo biti vežna vrata zaprta od 8. ure zvečer do 6. ure jutraj. Najstrožje je prepovedano peti in igrati po privatnih stanovanjih od 10. ure zvečer do 8. ure jutraj.

— **Z regulacijo Drave** se je pričelo v Krevcini pri Ptuj po posestvom Hintzgerja. Regulacija, ki bo stala 50.000 Din je potrebna predvsem zato, da se zavaruje okrajno cesto. Okrajni zastop v Ptuj je prispeval k regulaciji 10.000 Din.

— **Kr. komanda mesta Ptuja razglašajo sledeče:** Glasom dopisa komande pontonirskega bataljona v Ptuj z dne 5. t. m. št. 1501, se vrše počenši s 15. majem t. l. velike vojaške vežbe na Dravi v Ptuj in sicer na prostoru od 300 metrov navzgor od jesenega mosta in 300 metrov navzdol od železniškega mosta. Z ozirom na to se opozarjajo vsi splavarji in druge zainteresirane osebe, da je vožnja po Dravi v označenem prostoru zabranjena in sicer vsak delavnik od 6. ure jutraj in od 2. (14.) ure do 5. (17.) ure do konca oktobra t. l. Vojaška straža je postavljena 1 km višje od označenega prostora na desnem bregu, ter ima rdeče belo signalno znamenje. Splavarji (flosarji) in druge osebe, katere se bavijo s plovitvijo imajo takoj pristati čim zapazijo signalno znamenje in sicer najmanj 300 metrov višje od znamenja. Ker se lahko pripetijo velike nesreče, se vse zainteresirane osebe opozarjajo, da nosi v napačnem slučaju vso odgovornost za slučaj nesreče ali škode dotični splavar oziroma osebe, ki se bavijo s plovitvijo oziroma opravne osebe, na čigar račun se plovi. Ob nedeljah in praznikih se ne vrši vojaško vežbanje in je radi tega plovitvev s splavi in čolni na označenem prostoru prosta cel dan.

Sport.

— **HASK : Ilirija.** Hrvatski akademski športski klub iz Zagreba absolviraj jutri, 18. t. m. ob 15. uri 30 minut nogometno tekmo z Ilirijo. Kakor vedno, vzbujajo nastop Haska tudi tokrat mnogo pozornosti, kar je z ozirom na ugled in popularnost, ki jih uživa Hask širom države povsem naravno. Letošnji važni rezultati Haska so: proti Concordiji 4 : 0, proti Jugoslaviji (v Beogradu) 2 : 4 in 4 : 3, proti Oxford U. 3 : 1, proti Gradanskemu 3 : 0. Kvaliteta Haskovega moštva, njegova izredna kombinacijska igra ter na drugi strani dobra forma našega domačega moštva obetata za jutrišnje tekmo najlepší sport. — Pred glavno tekmo se vrši tekma med juniorskim moštvom Ilirije in Panonijo, po glavni tekmi nastopita Slovan in rezervno moštvo Ilirije. — Predprodaja vstopnic v trgovini J. Gorec. Cene: numer. seže 20 Din, stojišče 12 Din, znižane karte za redno članstvo, dijaške in vojaške 8 Din, mladinske vstopnice za nedorošle do 14 leta 3 Din. Sledeje se izdajajo le pri dnevnih blagajnah na igrišču, medtem ko se dobe znižane dijaške, članske in vojaške karte samo v predprodaji.

— **Prvenstvena tekma Jadran : Hermes** se vrši v nedeljo 18. t. m. ob 18. uri na prostoru Primorja. Prvenstvena tekma rezerv se vrši istotam ob pol 10. uri dopoldne. Tekma odloči, komu bo pripadlo II. mesto v prvenstvenem tekmovanju ljubljanskega I. razreda. Oba kluba se nanjo mizljivo pripravljata in je računati na zelo ostro tekmo. Čegava bo zmaga, je po letošnjih nastopih obeh moštev docela negotovo.

V TROPICNI PARK

spremenjen restavracijski vrt v »Zvezdi« bo odprt danes v soboto 17. maja ob 17. uri. Zvečer koncert nove godbe. — V nedeljo 18. t. m. zajutrkovalni koncert na vrtu, kakor tudi vse nadaljnje nedelje in praznike.

— **Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani** vabi vse člane na sestanek, ki se vrši danes v soboto ob pol 20. uri v klubovem lokalu pri Novem svetu. Za vse dirkače, ki se udeležijo jutrišnjih dirk, sestanki obvezni. — Odbor

— **Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani**, priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 15. uri popoldne svojo običajno otvoritveno dirko na progi Zg. Siska—St. Vid—Zg. Siska. Start in cilj na Celovski cesti pri 2 km. Sodeč po dosedanjih prijavah dirkačev, katerih je skoro 30, in to iz vseh krajev Slovenije in ker se je priljavila k dirki zopet stara garda Ilirije kakor gg. Ogrin, Reboli, Nardin, kateri so po večletnem odmoru zopet vstopili v vrsto proti mlajšim dirkačem-favoritom, naj omenimo samo Solarja, Goltosa, Skrajnarija, Bara itd. se nam obeta krasna, napeto zanimiva borba na cilju, ker je zelo dvomljivo, kdo bo zmagal. Med prijavljenimi gosti treba posebno omeniti gospoda Kosmatina od S. K. Primorja, gg. M. Proška in I. Ramovža iz Fejčice, ki so si na kolesarskem polju splekli že lepe lavorice. Enako so tudi drugi klubi prijavili svoje najboljše vozače, kateri bodo gotovo napeli vse sile, da bodo častno zastopali svoja društva. Sprejem gostov je v nedeljo ob 10. uri dopoldne, na kar se ob 11. uri dopoldne razvije povorka dirkačev po ljubljanskih ulicah. Ob 19. uri se vrši klubov družabni večer, kjer se razdelje nagrade zmagovalcem in kamor se vabijo vsi prijatelji kolesarskega sporta.

— **HAŠKOV MEETING ZA VOJSKO IN REDARSTVO.**

V nedeljo dopoldne se vrši v Zagrebu meeting, ki bo po številu tekmovalcev največji do sedaj v Zagrebu. Prijavljenih je okrog 200 tekmovalcev. Tekme, katerim bo prisostvovala cela zagrebška garnizija, bodo tudi filmane ter nato predvajane v kinogledališčih.

— **Ilirija v Sarajevu.** Za Binkoštno praznike gostuje Ilirija v Sarajevu, kjer odigra dve tekmi proti SASK-u, prvaku Sarajeva.

Današnje prireditve:

V Ljubljani:

Drama: Zaprti (radi gostovanja Hudožestvenikov).

Opera: »Selo Stepančkov«.

Kino Ideal: »Tajinstvena podmornica«.

Kino Tivoli: »Na ploščah ledu in življenja«.

Kino Ljubljanski dvor: »Peta ulica«.

Velik film iz milijarderskih krogov.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Cardaška knežinja«, Red B.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: Lekarna Bohinc na Rimski cesti in Leustek pri Zmajakovem mostu.

Gospodarstvo.

Tržna poročila.

ZITO.

Novi Sad, 15. maja. Pšenica 315 do 325, koruza 225—230, moka »0« 480. Prodanih je bilo 63 vagonov, od teh 55 vagonov koruze.

Budimpešta, 14. maja. (V tisočih madžarskih kron.) Pšenica 327,5—342,5, rž 320—325, ječmen za krmo 300—310, za pivovarne 325—345, oves 235—240, koruza 270—272,5, otrobi 230—240, lucerna 10 do 10,5.

Dunaj, 14. maja. Pšenica 3450 avstr. kron, romunska 1,58 češkoslov. kron, jugoslovska 1,70 češkoslov. kron, rž romunska 1,39 češkoslov. kron, madžarska 3160 do 3175, domača 3250—3325 avstr. kron, bolgarska 9,90 holand. gold. Oves madžarski 2775, romunski 3,75 dolarjev, koruza romunska 9,75 holand. gold., jugoslovska 1,26 češkoslov. kron. Moka »00«, domača 5800—5900, madžarska 5300—5600, krušna 4000—4100, ržna 4700—4800, moka za krmo 2800—2900, pšenični otrobi 2300, ržni 2250 avstrijskih kron.

ZIVINA.

Zagreb, 15. maja. (Tedenski sejem.) Sejem je bil zelo živahen. Živine je bilo malo prignane. Cene so bile razmeroma čvrste. Telet je bilo dovolj, za izvoz v Italijo se je kupovalo zlasti junice. Za kg žive je notirala rogata živina: voli II. 14—14,55, III. 11,50—13, krave 10,50—14,50, junice 12,50—15,50, teleta 12,50—15, svinje sremeške pitane 20—24, mršave 17—18, prašiči do enega leta 18—24,50, nad enim letom 17—18. Konjski sejem je bil zelo živahen. Kupci so bili večinoma Italijani. Plačevalo se je za težke tovarne 12—12,500, za lahke tovarne 9500—10.000, za navadne kmečke 6—7500, za žrebeta do enega leta 4—5000 Din.

— **Živalski sejem v Mariboru.** Debeli volji kg žive teže 12,75—13,25, poldebili voli 12—12,50, plemenski voli 10—11,25, bikji za klanje 9,50—12,50, klavne krave debele 10,50—12, plemenske krave 8—10, krave za klobasarije 7,25—8,50, mozne krave 9—11,50, breje krave 9—11,50, mlada živina 14. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 25—27, II. vrste 22—24, meso bikov, krav, telic 19—21, teleče meso I. vrste 21—26, svinjsko meso sveže 30—35. Prignalo se je: 14 konjev, 11 bikov, 391 volov, 21 telet in 1 koza, skupaj 609 glav. Prodalo se je okrog 180 glav. Cene so zopet poskočile radi povpraševanja izvoznikov, zlasti Italijanov.

— **Pogajanja z Italijo.** V četrtek so zopet pričela pogajanja z Italijo za ureditev ribolova v Jadranskem morju.

— **Povpraševanje po naših silih.** V Holandski in Švedski se vedno živahno povprašujejo po naših suhih silih.

— **Potom dunajske »Bodenbank«.** »Deutsche Bodenbank« na Dunaju je ustavila plačila in zaprosila za poslovno nadzorstvo. S polomom te banke, katere sanacija se je ponesrečila kljub poskusom dveh drugih močnih bank, izgube nemški Sovinisti močno finančno oporo. Polom je povzročila špekulacija s francoskim frankom.

— **Naraščanje konkurzov v Nemčiji.** Pred nekaj dnevi smo opisali v posebnem članku gibanje konkurzov v Nemčiji. Sedaj se konkurzi v Nemčiji množijo v še večji meri in dosega rekordne številke. V soboto (10. maja) je prijavilo samo v Berlinu 10 firm konkurz, v torek 12 in v sredo zopet 12, tako da je zabredlo v Berlinu v kratkem času petih dni 34 firm v konkurz. Poleg tega je zaprosila cela vrsta firm vsled pomanjkanja kredita za poslovno nadzorstvo.

Izpred sodišča.

NASILNI VASOVALCI.

Pavel Kovač, Andrej Kovač, Jakob Kopač in še par drugih fantov so se pred kratkim temeljito krepčali v neki gostilni v Siski. Ko so stopili po policijski uri v tople pomladansko noč, so se vzbudili v njih ljubzenski instinkti in namesto domov, so jo mahili pod okno neke šišenske punice. — Kovača in Kopača so jo klicali nekaj časa z lepa. Ker pa dekle ni hotelo odpreti, je ta triperesna detelja predkaznovanih fantov začela groziti, češ: »Ako ne odpreš, bomo udriš s silo skozi okno.« — Ker tudi ta grožnja ni omehtala trdosrčnega dekleta, je odtrgal leden izmed vasovalcev okno, ter pri tem razbil šipo, vredno 50 dinarjev. No, hujšega se ni zgodilo ničesar.

Dekletova sestra je napravila ovadbo na orožništvo. Posledica tega je bila, da bi se bila imela danes radi tega zagovarjati brata Kovač in Jakob Kopač. Kajti te tri so spoznale priče v tenni noči po glasu, ko so grozili, da bodo udriš s silo v stanovanje. Od teh treh komplicev sta prišla samo prva dva. Tretjemu se poziv radi neznanega bivališča ni mogel dostaviti, zato se postopanje proti njemu izloči.

Obdolženca zanikata, da bi bila onadva šipo razbila in izpovedata, da je to storil njihov odstopni kompanjon.

Radi pomanjkanja dokazov sta oproščena. Pač pa bo sodišče prijelo Kopača, kadar izve njegov naslov.

TATICA PREMOGA.

Marija Žmagent, zaradi tatvine tudi sicer že večkrat predkaznovana, se je specializirala zadnji čas v tatvini premoega. Danes se zagovarja že tretjič radi takega delikta. Ukradla je iz kupa pri kurilnici južne železnice zopet 35 kg premoega. Tatvino prizna. Sodnik: »Ker vidim, da male kazni pri Vas ne pomagajo, bomo danes malo več naredili: 14 dni strogega zapor, 1 post, 1 trdo ležišče. — Če pa pridete še enkrat, dobite en mesec, potem dva, potem Vas pošljemo pa v Begunje.«

TATVINA TRTE.

D. J., mesarski pomočnik je obdolžen, da je izruval in ukradel gostilničarju Jeslu iz njive dve trti, vredni 200 dinarjev. Obdolženec trdovratno taji. Tudi njegova sestra, kot priča zaslšana, ga energično brani, toda ostale priče »ga pokopujejo«. Kazen: Radi prestopka tatvine po § 460 k. z. štiri dni zapor. Odškodnine ima plačati Jeslu 800 kron.

PRETEPAČI.

Virant Alojzij in Franc Skrijanc sta se nekaj sprla. Zato je virant pri kamnovi proti Skrijancu. Z enim je Skrijanc zadel v glavo, na kateri pa je imel Skrijanc klobuk, tako, da ni bilo nikake poškodbe — samo malo zabolelo je. — Zato je obsojen po § 431 k. z. na 100 dinarjev globo, v slučaju neletirivosti pa na 2 dni zapor.

× **Brzovlak Reka—Budimpešta.** S 13 junijem bo vzpostavljen na progi Reka—Budimpešta direktni železniški promet. Dnevno bo vozil v vsaki smeri po en brzovlak.

× **Francoski franki** se je v torek radi odrejenih korakov v njegovo zaščito nekoliko popravil.

× **Prijave zastopstev inozemskih trgovskih in obrtniških zbornic v Ljubljani.** Ker je iz uradnih podatkov o gibanju trgovine, obrti in industrije, ki jih prejema trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani od pristojnih mest, malokje razvidno kakšno inozemsko zastopstvo in iz katere države zastopstvo imajo posamezne tvrdke

TATVINA.

A. R. posestnik v Topolu, čigar posestvo je vredno 100.000 kron je tožen, da je ukradel tovariša, s katerim je prejel danilo. Ukradel mu je v spanju uro, cenjeno na 8000 kron in denarnico z vsebino 989 dinarjev.

Obtoženec se sprva zagovarja prav nerodno s tem, da je hotel reči samo shrani, da bi jih pijani tovariši ne zgubili. Potem pa je priznal z izgovorom, da se je hotel s temi rečmi samo odškodovati za neko tujatev, ki jo ima proti odškodovancu.

Sodba: Kriv hudodelstva tatvine v smislu § 171 in 173 ter se kaznuje s štirinajstletno težko in poostreno ječo.

TEŽKA TELESNA POŠKODBA.

Martin Stojš, delavec v Litiji je velika surovina, ki je bil dosedaj mnenja, da sme ljudi streljati kakor zajce.

Koncem februarja se je vračal nekega večera s tovarišem Primožcem nekoliko vinjen s sejmja v Smartnem. — Pred prvimi bišami v Litiji jima pride Filip Rakovec,

takisto v spremstvu jednega tovariša, nasproti.

Brez vsakega povoda skoči obtoženec pred Rakovca in njegovega tovariša, ter ju nahrli z besedami: Prokleto smrkavca, bosta šla spat? Rakovec, ki je že nekaj poskusil na svetu, ker je bil v fronti, dočim obtoženec niti vojak ni bil, odvrne: Ti si smrkavec, nakar replicira Stojš: prokleto smrkavca ali boš tekel ali ne?

V tem trenutku pa tudi že sproži. Prvi strel je bil »Versager.« drugi pa je zadel in Rakovec je padel na tla. Kljub temu je oddal obtoženec še štiri ali pet strelcev nanj.

Stojš sicer v glavnem prizna, a skuša se zagovarjati s silobranom, češ da je zato streljal, ker je držal Rakovec nož za hrbtom.

Kot priča zaslišan R. pa izpove, da ni imel noža, temveč, da je držal ključ od hleba v roki. Mogoče je sicer, da je dejal roko tudi na hrbet.

R. je dobil strel skozi nadlehti leve roke v prsa in ima še sedaj kroglo v križu. Ležal je 3 tedne v bolnišnici. Levi ka-

zalec se ne ukrija več in ta poškodba najbrže ostane. — Odškodnine ne zahteva.

Martin Stojš se obsodi radi zločina težke telesne poškodbe v smislu § 152 in 155a na eno leto težke ječe, poostrene z enim trdim ležiščem mesečno ter mora plačati 100 dinarjev takse.

TATVINA.

Franciška Šimenc, delavčeva žena v Preserjih je izmaknila iz zaklenjene sobe svoj svakinji, pri kateri je bila uslužbena kot dekla raznovrstno perilo v skupni vrednosti 290 Din, neki drugi ženski pa kokoš, vredno 130 Din.

Kar se tiče ukradenega perila, se zagovarja s tem, da je izvršila tatvino na nasvet svoje svoje tašče, ker se je hotela odškodovati za neke tujatev napram svaku in svakinji.

Še bolj originalno pa se zagovarja glede ukradenih kokoši. »Kokoš je imela piko. Hotela sem piko odreti, ker pa ni šlo, sem odsekala kokoši glavo.«

Prosednik: Ali ste dali kokoš potem nazaj?

Obtoženka: Ja —, tisto pa ne.

Škoda je po ovadbi poravnala.

Sodišče je ne obsodi radi hudodelstva, temveč samo radi prestopka tatvine po § 460 k. z.

Od razlogov bodi omenjeno dejstvo, da sodišče ni smatralo sobe za zaklenjeno, ker je imela obdolženka kot služkinja svakinje vstop v to sobo.

Obsojena je na 5 dni strogega zaporja. Državni pravdnik pa s to milo sodbo ni zadovoljen, zato prijavi ničnostno pritožbo.

Zahtevajte po vseh lokalih „Nar. Dnevnik“!

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Velecenjeni g. Potočnik!

Sprejela sem Vaše spričevalo in pohvalno pismo o prikrjovalnem tečaju, za katero oboje se Vam tem potom zahvaljujem. Dosegla sem za svoj poklic v resnici lep uspeh. Priporočala bom vsem zainteresiranim krogom Vašo dobro šolo, kjer bo videla vsaka meščanska hči, da je v njeno lastno korist, ako se udeleži Vašega prikrjovalnega tečaja. Ni moj namen delati kakršnokoli reklamo, temveč izrekam ponovno iskreno zahvalo, ker le po Vašem pouku sem si mnogo pridobila v prikrjovalstvu.

Marija Starčič,

korekcijska trgovina oblačil in krojačnica Maribor.

14

Torej je moralo nekaj skrivnostnega biti v zvezi z onimi puščicami. Tarzan je hotel na vsak način stvari priti do dna.

To noč je spal Kulonga v rogovih mogočnega drevesa in visoko nad njim je čepel Tarzan.

Ko se je Kulonga prebudil, je opazil, da so njegove puščice z lokom vred izginile. Bil je besen, še bolj pa prestrašen. Preiskal je tla pod drevesom in tudi drevo samo, pa ni nikjer mogel odkriti loka, niti puščice, niti sledov nočnega tatu. Kulonge se je polotila naravnost groza. Svoje kopje je zagnal v Kalo in ga ni več dobil nazaj, in zdaj ko je izgubil še lok in puščice je bil razven noža brez orožja. Imel je še edini up, da namreč čimprej dospe v Mbongovo vas.

Vedel je, da ni več daleč in stekel po poti, kolikor so ga nesle noge.

Par metrov v stran je sedel Tarzan sredi neprodiniga listja mirno na straži.

Kulonge lok in puščice je skril v vrh orjaškega drevesa, in da bi pozneje našel svoj zaklad, je izrezal s svojim ostrim nožem zdolaj iz debela kos skorje, in v višini nalomil veliko vejo, da je visela navzdol.

Oblačilnica,

ki je skrbela v najtežjih časih, da so dobili uradniki dobro in po ceni manufakturno blago, opozarja uradništvo, da si ogleda njene zaloge v Sritarjevi ulici, na Miklošičevi cesti in v hiši Gospodarske zveze. **Oblačilnica** ima na zalogi le prvovrstno češko blago. Kdor kupi dobro blago, kupi dvakrat. Prodaja se tudi na obroke.

Franc Swaty, Maribor

Utemeljeno 1870

Tovarna umetnih brusov in osl priporoča v nakup svoje, svetovni las uživajoče izdelke:

Swaty-kamen, znamke »Alumina«, Swaty-kamen »Diamond« in »Swatyna«, najboljša povlačilna kamna za britve, nadalje povlačilne kamne za orodje, Swaty-kamen »Rapid« v vseh znanih vrstah in Swaty-kamen »Grizlith«, kožne kamne za odstranitev kurjih oči in trde kože ter pile za nohte »Swatyna«, brusne kamne za kose, znamke »Swatyna«, iz izvrstne brusne tvarine.

Veliko skladišče pravih belgijskih kamnov in odlomkov, kakor tudi gladinskih in Carborundum-plošč vseh mer in »aznih« zrn. Najboljše žagane brusne plošče v treh velikostih in dveh jakostih. Vsakovrstna brusilna in škafna sredstva in končno naravnih brusnih kamni ter drčalniki.

Pisarna: Maribor, Maistrova ulica št. 5.

Ruski avtorji v prevodih

izdaje Zvezne knjigarne:

Splošna knjižnica:

St. 13. V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslov. U. Zun,	broš.	vez.
112 str.	Din 10—	Din 15—
22. L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fran Pogačnik, 136 str.	14—	20—
26. L. Andrejev: Crne maske, drama, poslovenil Josip Vidmar, 82 str.	12—	17—
In Andrejev: Gaudemus, komedija, poslovenil Dr. Jože Glonar	10—	
Azov in Teffi: Humoreske	8—	
L. N. Tolstoj: Spoved	10—	
Puškin: Pikova dama, novela	4—	

Ko je Kulonga nadaljeval svojo pot, mu je Tarzan sledil v značni višini. V desni roki je držal pripravljeno zanjko. Čakal je le še ugodnega trenutka, da jo uporabi.

Obotavljal se je le vsled tega, ker je na vsak način hotel videti kam črnec gre. Ta želja se mu je kmalu uresničila, ker se je kmalu razgrnila pred njegovimi očmi velika jasa, kjer je ležala čudna vas.

Tarzan je stal baš nad Kulongo, ko je opazil te novosti. Gozd je prenehal kakor bi odrezal in med džunglo in vasio so ležala obdelana polja.

Zdaj je moral Tarzan hiteti, ker bi mu drugače žrtev ušla; toda bil je navajen hitre odločitve, če jo je tiral položaj.

Ko je torej Kulonga stopil iz gozdne sence, je pala tik ob robu polja z najvišje veje mogočnega drevesa zanjka nanj in se mu zadržila krog vratu, predno je še parkrat prestopil.

To se je zgodilo tako hitro, da mu je krič na pomoč zastal v grlu. Tarzan je pritegnil vrvi, da je črnec napol bingljaj v zraku. Potem je splezal na močnejšo vejo in potegnil svojo žrtev navzgor. Tu je privezal vrvi na vejo, se približal Kulongi in mu porinil svoj lovski nož v srce.

Kala je bila maščevana.

Tarzan je črnca natančno preiskal, ker še ni nikdar videl drugega človeka.

Prisvojil si je njegov nož z nožnico in pasom, ki mu je bil všeč. Tudi bakreni obroč na nogi mu je ugajal, da ga je nataknil sebi na nogo.

Občudoval je tetovirano čelo in prsi. Radovedno je motril tudi ošpičene zobe. Potem je pobral mrliču peresne okraske iz glave.

Skladišče in zastupstvo strojev za pisanje „UNDERWOOD“ nadalje karbo papir-vrpce za sve sustave. Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za potovanje

„Underwood“, Zagreb, Mesnička ul 1

Za birmance

Za dečke: različno suknjo, ševijoti in perilno blago
Za deklice: etamini, batisti, švicarska vezena i. t. d.

A. & E. Skaberne, Ljubljana
Mestni trg 10

Zajamčeno nepremočljive

dežne plašče

iz prvih angleških tovarn od Din 320—800—

Drago Schwab
Ljubljana, Dvorni trg 3

Na željo se pošilja po pošt-nem povzetju. Neugajajoče se zamenja ali denar povrne

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Co.,
Jesenice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA, DOMZALE
ZAGREB.

zvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Pozor!

Avtomobili na prodaj

osebni in tovorni

1. Fiat Wien
1. Deimler, skoro nov, start in električna razsvetljava.
1. Perl Liesing 4 tonski
1. Waff 4 tonski
1. Fiat Verplegtype, 2½ tonski
1. Fiat Torino 15 Tor 1½ tonski

v zelo dobrem stanju in generalno popravljeno.

Plačilni pogoji po dogovoru. Vprašati je pri tvrdki „SVETLA“ d. d., Ljubljana, Hlišerjeva ulica šte. 5.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Prodaj

Sir

1/2, Emendole, Groyer, Trapist (polnomasten), po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v mikarni Ivan Kos, Horičeva ul. 28, Ljubljana.

Lepa vrtnarija

s celim inventarjem, na jako prometnem kraju v Mariboru se radi boleznijo ugodno prodajo. Stanovanje takoj na razpolago. Poizve se pri. Andreju Sošiču, Maribor, Trdinova ul. št. 8.

Mal lokal

v središču mesta na prometnem kraju v Ljubljani se išče za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Lokal«.

Mala hiša

z dvema stanovanj in kletjo, poleg tudi vrt, se prodaja v bližini Garnizijske bolnice v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

Motorno kolo

Puch 3 1/2 PH, vse v dobrem stanju, prodam za 7.000 Din. Zelena jama 196, Ljubljana.

Novo pohištvo

za jedilno sobo, moderno in solidno izdelano, kakor tudi druga stanovanjska oprema se prodaja za nizko ceno. Avgust Černe, Zg. Šiška 122.

„Tarzan“

I. in II. del v nemškem prevodu se dobi za nizko ceno v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marjin trg št. 8.

Kupim

Kleparske stroje, rabljene, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj«.

Službe

Gospodična

želi mesta h kakemu priletnemu vdovcu ali samskemu gospodu kot gospodinjo, kjer bi opravljala vsa hišna dela. Je tudi dobra kuharica in varčna gospodinja. Nastop takoj ali s 1. junijem. Ponudbe pod »Dobra gospodinja« na upravo lista.

Trgovski poslovodja

vsestransko naobražen želi premeniti mesto najraje na deželo, gre tudi kot pomočnik. Cenj. ponudbe pod »Marljiv« na upravo lista.

Citre poučuje

z prvovrstnimi uspehi gospod. Hodi tudi na dom. Honorar od ure 6 Din. Ponudbe pod »Pouk« na upravo »Nar. Dnevnika«.

Gaterist,

samski, se išče za žago venecijanko, — več mora biti brusiti žage. Nastop takoj. Ponudbe na Dr. Šandor Goyan, Zagreb, Akademski trg.

Maser

za rezanje kurjih oči se sprejme. Ponudbe: Kopališče »Slon«, Ljubljana.

Potnika

ali zastopnika z dobro provizijo iščemo za obiskovanje trgovin z mešanim blagom, kateri bi vzeli na pot tudi našo kolekcijo. Ponudbe na trgovačko podružnico K. Mahorčič, Zagreb, Petrova ulica 35.

Dopisi

Prilno, pošteno, idealno dekle, išče sebi enako srce. Dopisi s sliko. Ni manj enake!

Gospod

dobro situiran, star 25 let, želi znanja v svrhu ženitve z enako gospodično. Šivilje imajo prednost. Ponudbe pod »Junij« na upravo lista.

Mladenec

simpatične zunanosti želi znanja z gospico v starosti 18—22 let. Lahko resne ponudbe s sliko, ki se vrne pod »Jadrano« na upravo lista. Diskretnost z jamčena.

Veletrgovec

mlad, naobražen in v zelo dobri poziciji želi znanja s simpatično značajno gospodično do 24 leta s primerno izobrazbo iz boljše rodbine. Neanonimni dopisi s sliko pod »Realen« na upravo Nar. Dnevnika.

Poročiti želim

gospodično ali vdovo, ki bi imela svoj dom, oziroma premoženje. Sem 27 let star, drž. uslužbenec ter imam lastno pohištvo in denar. Resne ponudbe pod »Srečno« na upr. lista.

Gorenjka

stara 22 let z večjim premoženjem, želi znanja v svrhu ženitve s primerno situiranim gospodom. Ponudbe na upravo lista pod »Bodočnost«.

Razno

V najem se išče primeren prostor za krojaško obrt, v neposredni bližini Ljubljane, obtočje iz velike delavnice in lokala ter stanovanja, najraje ob kakih glavnih prometnih točkah. Ponudbe na upravo lista.

10.000 Din

posojila se išče, lahko tudi protidajiljavnostne parcele. Naslov v upravi lista.

Za prevoz

pohištva ali sličnih stvari iz Ljubljane do Karlovca odstopim polovico vagona po dogovoru. Naslov v upravi lista.

Pozor

državni uradniki! Kdor se je slikal v ateljeu »Helios« Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4, dobi legitimacijo za Din 5—! Veličan Bešter.

Srebrno jedilno orodje

za 6 oseb se poceni prodaja. Naslov pove uprava »Narodnega Dnevnika«.

Kdo bi nam

gojil za prihodnje leto semena buč, kumar in čebulčka? Obvezujemo se prevzeti vsako množično pridelano semena. Nadaljnja pojasnila in potrebna seme na razpolago. Semenska trgovina Sever & komp. Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Viktor Rajt

I. ljubljanska cvetličarna, Solovjeva ulica 6 naznanja, da so na novo došli krasne cvetice in sadije svoje vrste in travniki na okras damskih klobukov. Nadalje sveže cvetlice, poročni šopki, sveži in suhi jubilejski venči, žalni venči. Velika zalog umetnih cvetlic, mirtnih venčkov za noveste, travkov s napisli. Cena nizka, posrežena točno.

Letoviščarji!

Pod ugodnimi pogoji lahko prebivate počitnice na solnčnem posestvu Gorenjske. Izleti na vse strani izredno lepi. Ponudbe na upravo lista.

Izjava.

Podpisana izjavljam tem potom da nisva plačnika za sina Jožeta Ameršek, kateri je odšel s svojo ljubico Ivano Pittauer nekam proti Mariboru. Volbenik in Frančiška Ameršek, posestnika v Trbovljah št. 109.